

Internetconsultatie Consultatiedocument Audit Quality Indicators

Onderwerp: Inbreng ONL voor Ondernemers internetconsultatie Consultatiedocument Audit Quality Indicators

Datum: 19 september 2021

Geachte heer Hoekstra,

In navolging van de internetconsultatie Wet toekomst accountancysector reageert ONL voor Ondernemers hierbij ook op het consultatiedocument Audit Quality Indicators (hierna: AQI's).

De Commissie Toekomst Accountancysector beveelt u aan om AQI's voor de Nederlandse accountancypraktijk vast te stellen. Het moet leiden tot een verbetering van het inzicht in de kwaliteit van de jaarrekeningcontrole. Het consultatiedocument bevat het conceptvoorstel van de Kwartiermakers Toekomst Accountancysector met een eerste opzet over hoe de set AQI's er mogelijk uit zou kunnen zien. ONL voor Ondernemers maakt graag van de gelegenheid gebruik om enkele opmerkingen en zorgen te delen. ONL snapt dat de accountancysector zoekt naar manieren om de controles te verbeteren, maar heeft grote twijfels bij de genoemde set AQI's. De financiële gevolgen worden hoogstwaarschijnlijk doorberekend aan de cliënt (veelal de MKB-ondernemer) en tegelijkertijd leveren de bevindingen uit de set AQI's geen enkele relevante informatie op voor datzelfde MKB. Dat is simpelweg niet uit te leggen.

Toenemende administratieve lasten door AQI's leidt tot extra kosten MKB

De Kwartiermakers vragen om bij reactie op de internetconsultatie in te gaan op een tweetal centrale vragen: (1) concrete suggesties om de bruikbaarheid van de voorgestelde AQI's te verhogen en (2) AQI's die wellicht op een ander aggregatieniveau terug te zien moeten zijn op het AQI-dashbord. ONL is van mening dat voor een duidelijk beeld van het nut en noodzaak van de AQI's nog een stap eerder in het proces moet worden gekeken. AQI's moeten bijdragen aan het inzicht in de kwaliteit van de jaarrekeningcontrole. Maar wat zegt bijvoorbeeld het aantal geconstateerde tekortkomingen in de controle of jaarrekening (AQI 3) over het inzicht in -of de kwaliteit van- de jaarrekeningcontrole? ONL maakt zich zorgen over de extra administratieve verplichting die de AQI's en het rapporteren met zich meebrengt voor de kleine MKB-accountant. De AQI's leiden tot extra administratieve lasten voor de accountant, welke weer wordt doorberekend aan de cliënt. ONL komt op voor onze MKB-ondernemers. Elke extra regel voor de accountant kost de accountant extra tijd en leidt daarmee tot extra kosten voor de cliënt, in dit geval de MKB-ondernemer.

Wat is de toegevoegde waarde van de AQI's voor de kwaliteit jaarrekeningcontrole?

ONL voor ondernemers vraagt zich oprecht af welke toegevoegde waarde de AQI's hebben op het moment dat het alleen een beter inzicht moet geven in de kwaliteit van de jaarrekeningcontrole, maar het doel niet is om effectief bij te dragen aan een betere kwaliteit van de jaarrekeningcontrole. Het significante verschil tussen beide leidt tot extra administratieve lasten voor de accountant terwijl het nut en noodzaak voor de accountants en zeker ook voor de MKB-ondernemer niet inzichtelijk is. Dat stoort. Om de bijzondere

structuur van de AQI's te illustreren (dus geen uitputtende lijst) staat ONL stil bij drie verschillende AQI's, te weten:

- AQI 1 – Betrokkenheid externe accountant

Deze AQI moet inzicht geven in de mate waarin externe accountants zelf betrokken zijn bij en tijd hebben besteed aan de uitvoering van de wettelijke controle. ONL vreest bij deze en enkele andere AQI's voor kostenverhogende ontwikkelingen voor het MKB. Tenslotte, hoe meer tijd een externe accountant heeft besteed aan de controle, hoe betrouwbaarder de controle wordt geacht en hoe hoger de AQI-score. Een jaarrekeningcontrole moet kwalitatief goed worden uitgevoerd, met daarbij oog voor efficiëntie. Met ingebruikname van deze AQI is het doel niet meer het zo efficiënt en kwalitatief goed mogelijk controleren van de jaarrekening, maar om het kunnen aantonen dat de kwalitatief goede controle is uitgevoerd door overwegend externe accountants. Met alle kostenverhogende gevolgen voor de MKB-ondernemer van dien. Het gaat de MKB-ondernemer niet om welke accountants de controle uitvoert, maar dat deze de controle op een zo efficiënt en betrouwbaar mogelijke manier wordt uitgevoerd. De MKB-ondernemer heeft geen enkele baat bij steeds duurder wordende controles.

- AQI 3 – Fraude en continuïteit

Deze AQI moet inzicht geven in de omvang van vermoede of geïdentificeerde materiële fraudes bij wettelijke controles in het boekjaar. Het doel van deze AQI is het creëren van inzichtelijkheid in het aantal materiële fraudes. Ondanks dat de zekerheid ontbreekt dat alle materiële fraudes er worden uitgefilterd is de zoektocht door de accountants naar materiële fraude er een met een verkeerde incentive. Accountants worden negatief geprikkeld om maar zo veel als mogelijk te rapporteren over mogelijke fraude of vermoedens van continuïteitsproblemen om zo hoger in de 'kwaliteitslijstjes' te komen. Het is een AQI die weinig zegt over de kwaliteit van het werk van accountants. ONL is bang dat accountants het gevoel krijgen op zoek te moeten naar vermoedens van fraude en continuïteitsproblemen. De gevolgen voor de MKB-ondernemer van deze 'zoektocht' kunnen groot zijn, terwijl er een gerede kans bestaat dat het vertrouwen tussen de MKB-ondernemer en de MKB-accountant een deuk krijgt.

- AQI 10 – Opdrachtgeverstevredenheid

Deze AQI laat een rapportcijfer zien dat inzicht geeft in de mate waarin de opdrachtgevers tevreden zijn met de kwaliteit en de toegevoegde waarde van de diensten van de accountant. Dit kan leiden tot een gevaarlijke tweestrijd. Aan de ene kant wordt van een accountant een altijd kritische houding verwacht. Aan de andere kant kan een té kritische houding leiden tot een conflict met de opdrachtgever en een laag rapportcijfer. Het bewaren van de balans in de mate van kritische houding is nodig, maar risicovol en te bepalend voor de AQI. De maatschappelijke druk op accountants is, terecht, groot. Wat voegt het toe door ook opdrachtgevers de mogelijkheid te geven druk uit te oefenen op accountants? Wat draagt dit bij aan de kwaliteit, of beter gezegd; het inzicht in kwaliteit, van de jaarrekeningcontrole? ONL maakt zich zorgen over de mogelijk verstoorde verhoudingen tussen de MKB-ondernemer en MKB-accountant als gevolg van deze AQI.

Heroverweeg de AQI's in het licht van de gevolgen voor het MKB

ONL voor Ondernemers begrijpt het nut en noodzaak van verbeteringen in wet- en regelgeving voor de accountancysector. Tegelijkertijd moet het gaan om maatregelen die in proportie staan tot de opbrengst en het gestelde doel. Daar waar de Kwartiermakers toe willen naar het beter inzichtelijk maken van de kwaliteit van de jaarrekeningcontrole acht ONL het specifiek van belang om de kwaliteit van de jaarrekeningencontrole te kunnen verbeteren. Om dit te kunnen bereiken zijn tastbare handvaten nodig voor MKB-accountants en geen kwantitatieve opsommingen. De voorliggende sets AQI's leidt tot significant en onevenredig meer administratieve lasten voor MKB-accountants, heeft financiële gevolgen voor de MKB-ondernemer terwijl het voor dezelfde MKB-ondernemer niet leidt tot extra informatie en/of inzichten (zie o.a. de drie voorbeelden. Tegelijkertijd geven de meeste oob-accountantsorganisaties in de jaarlijkse transparantieverslagen al inzicht in de te verwachte toekomstige informatieopbrengst uit de AQI's. De keuze om de set AQI's in de toekomst en na nader onderzoek naar nut en noodzaak alleen te laten gelden voor oob-organisaties valt te billijken, de keuze om de set ook te laten gelden voor MKB-accountants (niet-oob-organisaties), niet.

ONL pleit al langer voor een verschil in wet- en regelgeving tussen oob-accountants en de MKB-accountant. De keuzes die gemaakt zijn in de voorliggende set AQI's laten zien dat er nog een lange weg is te gaan. Wet- en regelgeving moet behapbaar zijn voor de MKB-accountants, zodat de directe gevolgen voor de cliënt, de MKB-ondernemer, betaalbaar blijft. Voorliggend consultatiedocument gaat daar in grote mate aan voorbij en daarom is, wat ONL betreft, een heroverweging van de set AQI's op zijn plaats.

